

Ovidius

Proměny

Literární druh:

Epika

Literární žánr:

Báseň

Literární forma:

Poezie

Časoprostor:

Od počátku existence až po starověk; Řecko, Řím

Kompozice:

250 mytologických bájí líčených chronologicky

Téma:

Řecké a římské mytologické příběhy, které mají společný motiv – proměnu (za trest, za odměnu)

Postavy:

Mytologické i historické postavy; bohové; králové; členové královských rodin; nymfy

Jazyk a styl:

Er-forma; Spisovný; Knižní; umělecký; archaismy; nečekané obraty

Symbolika; inverze slovosledu; kontrast; prosté vyprávění přechází ke složitým pasážím;

Příběhy**Filemon a Baucis**

V chatrné chaloupce na kraji vesnice plné boháčů, žili staří manželé. Když Zeus s poslem Hermem putovali v přestrojení po zemi, zastavili se v této vesničce na noc. Všude je vyhnali, pouze u starých a chudých manželů našli pohostinství. Stařeček Filemon bohům nosil ovoce a stařenka Baucis udělala svátečně večeři. Když Filemon naléval hostům víno, vůbec ze džbánu neubývalo. Tak Baucis bohy poznala. Společně s nimi vystoupili na úbočí hory a pozorovali se slzami v očích, jak Zeus zatopil bohaté statky a jejich chatrč proměnil v palác. Směli vyslovit jakékoliv přání. Chtěli zemřít společně, nevidět hrob druhého. A tak, když nadešel jejich čas, proměnili se ve stromy (dub, lípa), které se neustále dotýkají svými větvemi.

Pyramos a Thisbé

Milenci Pyramos a Thisbé žili v Babylóně. Na jedné noční schůzce dívku vylekala Ivce, dala se tedy na útěk, při němž jí sklouzl závoj. Pyramos ho našel celý od krve a v domněnku, že je jeho láska mrtvá, spáchal sebevraždu. Když ho Thisbé spatřila, provedla totéž.

Tantalos

Bohatý král Tantalos chodil k bohům na hostiny. Chtěl vyzkoušet jejich vševědoucnost, ukryl u sebe kradenou sošku, pak kradl božský nápoj i ambrózii a nosil je na zem, vysmíval se bohům a nakonec zabil svého syna Pelopa. Pozval bohy k sobě a předložil jim synovo maso. Demeter, bohyně rolnictví, snědla kousek, ale ostatní zděšeně odskočili. Tantalos poznal, že jsou vševědoucí a začal se klanět. Zeus ho však srazil do Tartaru, nejhlubšího podsvětí, kde ho trýzní krutá žízeň, hlad a smrtelná úzkost. Klotho Pelopa vzkřísila, kousek snědené lopatky nahradila slonovou kostí. Jeho potomci zde měli bílou skvrnu.

Daidalos a Ikaros

Velký řecký umělec Daidalos měl nadaného učně Tala. Když na Tala slyšel velkou chválu, začal mu závidět a káral ho. Jednou v noci učně srazil z hradeb, ale Athéna padajícího zachránila. Daidalos se bál a uprchl se synem Ikarom na Krétu. Tamnímu králi postavil bludiště pro obludu Minotaura.

Daidalos toužil po vlasti a ptákům záviděl svobodu. Pomocí vosku a peří vyrobil pro sebe i pro syna velká křídla. Uletěli spolu z Kréty, ale neposlušný Ikaros využil otcovu chvilkovou nepozornost a vzlétl výš ke slunci. Vosk zkapalněl a Ikaros spadl do moře (Ikarův pád). Zdrčený otec nakonec odletěl na Sicílii, nikdy se s touto událostí nevyrovnal. Pohřbil syna na ostrově, který po něm pojmenoval.

Ovidius (XXXX – XXXX)

Básník; spisovatel;

Období:

Starověk

Mytologie = bájesloví – věda, zabývající se zkoumáním mýtů – vyprávění příběhů

Báje (mýtus) = anonymní epický útvar, vyprávění, vysvětluje děje, vznik světa, události nevědecky pomocí nadpřirozených bytostí a pověr

Další díla:

Umění milovat

Jak léčit lásku

Další autoři:

Vergilius – Aenies

Sofokles – Antigona

Ezop – bajky

Franz Kafka – proměna